

18 OKT 2011

Redd Barna

Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår ref. #196671-v1
Deres ref. 201101409

Oslo, 1.10.2011

Høring – NOU 2010: 12 Ny klageordning for utlendingssaker

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev datert 16.5.2011 – NOU 2010: 12 Ny klageordning for utlendingssaker.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for å styrke kunnskap og samfunnsstrukturer for gjennomføring og overvåking av barns rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge og overvåker brudd på barnrettighetene, med spesielt fokus på sårbare grupper barn. Redd Barna jobber særskilt for å forbedre enslige mindreårige asylsøkeres omsorgssituasjon og er opptatt av å styrke deres rettssikkerhet på dette området. Våre kommentarer vil derfor særlig omhandle forhold som berører barn.

Redd Barna er positive til at det er foretatt en gjennomgang av klageordningen for utlendingssaker.

I NOU 2010: 12 fremgår det at utvalget skal se hen til fire hovedhensyn, og at disse i utgangspunktet skal ha like stor betydning. Utvalget er bedt spesielt om å vurdere hensynet til effektiv politisk styring. Redd Barna mener at det er uheldig at dette hensynet får større gjennomslag enn de andre hensynene; effektivitet, rettssikkerhet og legitimitet. Redd Barna mener at rettsikkerhetshensyn må stille sterkere i vurderingen enn det utvalget har lagt opp til i sitt forslag. Redd Barna savner også et tydeligere barneperspektiv i gjennomgangen av en ny klageordning for utlendingssaker. Redd Barna har lenge vært opptatt av å belyse barn som egne rettssubjekter som skal få vurdert sitt selvstendige beskyttelsesgrunnlag. Utvalget har i liten grad foretatt vurderinger i hensyn til ivaretagelse av barn i forslaget til ny klageordning.

Redd Barna vil i denne høringen fokusere på innspill til nytt forslag om organiseringen av klagebehandlingen i utlendingssaker, barnets rett til å uttale seg i saker som angår dem og uttak av nemndmedlemmer og deres kompetanse.

Organisering av klagesaksbehandlingen i utlendingssaker

Redd Barna er positive til at rettsikkerheten styrkes i asylsakene og at flere saker skal behandles i nemnd med personlig fremmøte for klageren. Redd Barna kan imidlertid ikke stille seg bak utvalgets forslag om at oppholdssaker ikke lenger skal kunne behandles i nemnd. Dette vil etter vår mening svekke barns rettssikkerhet i disse sakene. Det at man i liten grad behandler slike saker i nemnd i dag, kan ikke brukes som argument for at dette ikke skal være mulig i fremtiden. Redd

Barna mener at det må åpnes for at andre saker enn asylsaker kan behandles i nemnd med mulighet til personlig fremmøte og mulighet til å forklare seg. Utvalget har foretatt et for sterkt skille mellom asylsaker og andre type saker. Redd Barna er av den oppfatning at det er mange menneskerettslige problemstillinger blant flere av de sakene som utvalget foreslår behandles i Utlendingsklage, som vil bli bedre opplyst dersom klageren har mulighet til å møte personlig. Et eksempel er utvisningssaker hvor den utviste har barn i Norge. I denne type saker er det svært viktig å foreta en vurdering av EMK artikkel 8. Utvisningssaker er svært inngripende i barnets livssituasjon. Det samme gjelder i familiegjenforeningssaker. Dette er saker med vanskelige bevisvurderinger og som er av stor velferdsmessig betydning for det enkelte barnet.

Dublin-saker skal etter utvalgets forslag behandles i Utlendingsklage. Redd Barna har mottatt flere henvendelser om Dublin-saker, fra både barnefamilier og enslige mindreårige asylsøkere, der det er usikkerhet om mottaksforholdene i landet som skal behandle søknaden er gode nok, og om asylprosessen i tilstrekkelig grad ivaretar søkers rettigheter. Redd Barna er bekymret for at forvaltningen i noen enkeltsaker ikke i tilstrekkelig grad vurderer de faktiske forhold ved retur til land som deltar i Dublin II-forordningen. I enkelttilfeller kan retur til et land uten fungerende mottakssystem og asylsaksbehandling ha stor velferdsmessig betydning for søker. Redd Barna mener derfor at det i noen tilfeller vil kunne være behov for en muntlig nemndbehandling av hensyn til barns rettssikkerhet.

Barnets rett til å uttale seg i saker som angår dem

I NOU 2012: 12 er det lite konkret informasjon om hvordan utvalget mener man skal legge til rette for at barn blir hørt i klagesaksbehandlingen. Det kan være at utvalget ikke anser at dette temaet inngår i deres mandat. Redd Barna mener det er viktig at man i arbeidet med en eventuell ny klageordning for utlendingssaker legger til rette for høring av barn, og for at man sikrer barnevennlige prosesser.

Det følger av barnekonvensjonen artikkel 12 at staten har et ansvar for å legge til rette slik at barn fritt kan gi uttrykk for sine synspunkter i alle forhold som vedrører barnet. Barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Barnet skal gis en særlig anledning til å bli hørt i enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet.

Redd Barna er bekymret for at man i klagesaksbehandlingen i utlendingssaker ikke i tilstrekkelig grad innhenter informasjon om og fra barn. Dette er bekymringsfullt av flere grunner. Barnekonvensjonens artikkel 12 gir barn en selvstendig rett til å bli hørt i alle saker som berører dem. Informasjon om barnets egne meninger er videre av avgjørende betydning når man skal gjøre en konkret vurdering av det enkelte barnet beste etter barnekonvensjonens artikkel 3. Slike vurderinger er svært sentrale i mange utlendingssaker, både asylsaker og oppholdssaker.

Barn skal få vurdert sitt selvstendige beskyttelsesgrunnlag. Vi mener at det å høre barn betyr at vi må lytte og faktisk vektlegge det barnet forteller, og vurdere om barnet kan ha særskilt beskyttelsesbehov i tillegg til eller noen ganger uavhengig av foreldre. Det forutsetter blant annet at barnet reelt blir hørt, på en god måte. Det forutsetter også at barnets sak blir tilstrekkelig belyst, at den vurderes ut fra tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag opp mot relevante opplysninger og rettskilder, at saken er belyst opp mot et større register av de internasjonale menneskerettighetskonvensjonenes grunnprinsipper og artikler, at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om oppvekstsituasjonen i hjemlandet generelt og for det enkelte barnet og at informasjonen tillegges vekt når vedtak fattes. Dette krever ressurser og kompetansebygging.

Redd Barna anbefaler at barn skal ha muligheten til å bli hørt og si sine synspunkter i alle saker som vedgår dem, i tråd med barnekonvensjonens artikkel 12 og anbefalingene i FNs barnekomité

generelle kommentarer 12. Redd Barna støtter mindretallsforslaget til nytt § 77a første ledd i utlendingsloven.

Uttak av nemndmedlemmer og nemndmedlemmers kompetanse

I høringsbrevet ber departementet spesifikt om kommentarer knyttet til hvordan uttaket av nemndmedlemmer best kan organiseres, herunder hvem som bør fremme forslag om nemndmedlemmer, og hvorvidt det er behov for personer med spesiell kompetanse blant nemndmedlemmene.

Redd Barna er en av organisasjonene som per dag har nemndmedlemmer i UNE. Vi støtter dagens ordning med hensyn til uttak av nemndmedlemmer. Nemndmedlemmene bør også være med på å vurdere alle sider av saken.

Det vil i mange saker være behov for barnefaglig kompetanse. Vurderinger av bl.a. hensynet til barnets beste, vurderinger knyttet til barns helsesituasjon og andre spørsmål, krever at nemndmedlemmer har kompetanse på barns rettigheter som en spesielt sårbar gruppe asylsøkere. Det forutsetter at barnets sak blir tilstrekkelig belyst jf. barnets rett til å bli hørt som beskrevet ovenfor. Dette krever ressurser og kompetansebygging, også hos nemndmedlemmene. Redd Barna anbefaler at det sikres et tilstrekkelig antall nemndmedlemmer som har barnefaglig kompetanse - enten gjennom kriterier i utvelgelsen eller ved skolering av nemndmedlemmene etter utvelgelse.

En forutsetning for at nemndmedlemmene skal ha en mulighet til å ha en reell innflytelse over avgjørelsen i nemndmøte er at de har fått mulighet til å sette seg godt inn i saksforholdet. Asylsaker inneholder gjerne omfattende saksdokumenter og komplekse problemstillinger. I tillegg er det nødvendig med kunnskap om situasjonen i klagerens hjemland. Nemndmedlemmer har gitt tilbakemeldinger til Redd Barna om at dagens praksis er en utfordring. Det vises til at det er altfor liten tid til å sette seg inn i komplekse saksfelt. Redd Barna støtter derfor utvalgets forslag om at nemndmedlemmer får tilsendt saksdokumenter i forkant av møtene for at de skal ha tilstrekkelig tid til forberedelser. Redd Barna er imidlertid klar over betenkelighetene knyttet til utsendelse av dokumenter med hensyn til personvern.

Med vennlig hilsen
Redd Barna

Janne Olise Raanes
Leder Norgesprogrammet

Thale Skybak
Rådgiver flyktningbarn